

1.Образовни профил: Техничар за ловство и рибарство

2.Назив предмета: математика

3.Разред: IV

4.Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:

Разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III						
IV	96					96

5.Статус предмета:обавезан

6.Циљеви:

-стицање математичких знања и умења неопходних за разумевање законитости у природи и друштву, за примену у свакодневном животу и пракси, као и за успешно настављање образовања
-развијање менталних способности ученика, позитивних особина личности и научног погледа на свет.

Задаци математике:

-стицање знања неопходних за разумевање квантитавних и просторних односа
-стицање опште математичке културе и схватање места и значаја математике у прогресу цивилизације
-оспособљавање ученика за успешно настављање образовања и изучавање других области у којима се математика примењује
-допринос формирању и развијању научног погледа на свет
-допринос радном и политехничком образовању у ченика
-развијање логичког мишљења и закључивања , апстрактног мишљења и математичке интуиције
-допринос изграђивању потитивних особина личности као штосу:упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самосталан рад, критичност.
-даље оспособљавање ученика за коришћење стручне литературе и других извора знања

7. Службени гласник РС-Просветни преглед бр.6/91 из 1990/91 :

8.Препоручена литература:уџбеник математике са збирком задатака за четврти разред средње школе Завод за уџбенике и наставна средства Београд Енура Поп, Загорка Лазанов Црвенковић

9.Корелација са другим предметима: шумске комуникације , уређење бујица ,

10.Начини остваривања програма: за реализацију ових програма(м4-м14) готово у целини важи заједничко дидактичко-методичко упутство за досадашње програме математике за средње школе у Р Србији (Службени гласник СР Србија-Просветни гласник бр.1/87)

Овде се даје интегрални текст тог упутства уз одговарајуће корекције само у одељку Објашњења садржаја програма(посебне напомене о о бради програмских тема)сагласно извршеним изменама у структури ових програма (м4-м14) у односу на досадашње програме математике за средње школе.За све програме(м4-м14) даје се заједничко објашњење за реализацију , с тим што се евентуалне разлике које се односе на поједине програме односно садржаје, наводе у одговарајућем делу Објашњења(било у самом тексту или у фуснотама), како се већи део текста не би понављао за сваки програм тј. тему.Ово ће у известној мери зависити и од конкретне ситуације(природа струке, састав ученика и други услови).

Obrazovni profil: Tehničar za lovstvo i ribarstvo

Predmet: Engleski jezik

Razred: IV

Cilj predmeta: Sticanje, proširivanje znanja i umeća u svim jezičkim aktivnostima i upoznavanje kulturnog nasleđa stvorenog na tom stranom jeziku i osposobljavanje za dalje obrazovanje i samoobrazovanje.

Zadaci nastave stranog jezika su:

stvaranje raznovrsnih mogućnosti da kroz različite sadržaje i oblike rada tokom nastave stranog jezika, ciljevi i zadaci obrazovanja, kao i ciljevi nastave stranih jezika budu u punoj mjeri realizovani,

-razvijanje sazajnih i intelektualnih sposobnosti učenika, njegovih, humanističkih, moralnih i estetskih stavova,

-sticanje pozitivnog odnosa prema drugim jezicima i kulturama kao i prema sopstvenom jeziku i kulturnom nasleđu, uz uvažavanje različitosti i navikavanje na otvorenu komunikaciju,

-sticanje svesti o funkcionisanju stranog jezika i korelacija kako sa maternjim jezikom tako i sa i ostalim predmetima,

-usvajanje novog u što većem broju, vokabulara, koji će učeniku omogućiti usmenu i pismenu komunikaciju na najvišem nivou u dosadašnjem školovanju kao i odličnu komunikaciju i sporazumevanje sa ljudima iz drugih zemalja,

-osposobljavanje učenika da nastavi, na višem nivou obrazovanja i samostalno, učenje istog ili drugih stranih jezika na različite načine i u svim okolnostima koje život stvori.

polazna osnova: službeni glasnik strana 29/33 broj 6

preporučena literatura: ZUNS Beograd, engleski jezik za drugi razred srednje stručne škole, stručna literatura, Gramatika engl.jezika, Longman Advanced grammar, L.G.Alexander, stručna literatura, Dictionary

Zadaci nastave stranih jezika su da učenici:

-usvoje predviđene morfosintaksičke strukture i oko 750 novih reči i izraza uključujući i terminologiju vezanu za struku;

-praktično ovladaju jednostavnim govornim jezikom i steknu nova jezička znanja neophodna za radu struci;

-neguju pravilan izgovor, usavršavaju ortografiju i utvrđuju i proširuju osnove gramatike stranog jezika; rečnika i drugih izvora informacija.

Komunikativne funkcije:

Govorne modele koji se upotrebljavaju pri komuniciranju u realnim životnim situacijama, uvežbavati i proširivati iz razreda u razred; privlačenje pažnje, oslovljavanje poznate i nepoznate osobe; iskazivanje dopad; iskazivanje dopadanja i nedopadanja, slagaje i neslaganje s mišljenjem sagovornika; traženje i davanje obaveštenja; čestitanje i iskazivanje lepih želja; pozivanje u goste, prihvatanje i neprihvatanje poziva, izražavanje zadovoljstva i nezadovoljstva; čuđenja i iznenađenja; iskazivanje fizičkih tegoba, raspoloženja, zabrinutosti.

Nedeljni fond časova 2, 70 časova godišnje

Nastavne teme/ ostvarivanje programa :

negovanje pravilnog izgovora i intonacije

Obnavljanje rečeničnih modela, red reči u rečenici, slaganje vremena, indirektni govor, kondicionalne rečenice

Obnoviti rečenične modele obuhvaćene u osnovnoj školi kao i u prvoj godini; red reči u rečenici. Mesto priloga i priloških odredbi

-Pitanja

a) "WH" questions

"Where are you going?", "How can we get there?"

b) alternativna pitanja

"Did you take a bus or did you walk?"

c) učtiva pitanja

"Would you open the window, please?"

d) pitanja sa predlogom na kraju

"What are you looking for?"

Indirektni govor

a) Izjave bez promene glagolskog vremena (glagol glavne rečenice u jednom od sadašnjih vremena)

"I'll come as soon as you can." He says that he will come as soon as he can.

b) molbe, zahtevi, naredbe

"Come back!" He told me to come back.

"Pass me the bread, please." "He asked me to pass him the bread.

c) pitanja sa promenom reda reči - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne rečenice u jednom od sadašnjih vremena)

-Yes/No questions.

"Have you seen Mary?" he wants to know If I have seen Mary.

-"WH" questions.

"Where are you going?" He asks where I am going.

Grupa 2 -Imenička grupa

1.član

-Obnoviti i utvrditi upotrebu određenog i neodređenog člana.

-Određeni član uz imena godišnjih doba, obroka, naziva država.

The spring of 1957 was very warm. The breakfast we had yesterday was very good. He lives in the USA.

-Neodređeni član u izrazima za vreme, količinu, meru i u uzvičnim rečenicama.

50 miles an hour, 16 dinars a kilo, two pound a yard;

What a mess!

-Nulti član uz imena sportova i igara,

He plays volleyball.

2.imenice

Množina imenica -obnoviti

Kongruencija imenica sa glagolom u jedini
news, information, furniture, mathematics i dr.

The news is on at ten o'clock. Mathematics is a difficult subject.

-Zbirne imenice sa glagolom u množini
people, cattle, police itd.

There was a lot of people in the street. The cattle are sold.

-Sinkretizam jednine i množine

sheep, deer, trout, itd.

-Drugi nominali- gerund

a) u funkciji subjekta

Swimming is my favourite sport

b) u funkciji objekta (posle glagola like, hate, start, sport itd.)

She likes cooking.

3.zamenički oblici

a) Zamenice

-Obnoviti one lične, pokazne, prisvojne, relativne i odrične zamenice predviđene programom za prvu godinu.

-Uzajamno-povratne zamenice - each other, one another,

Mary and Peter see each other almost every day. People from different countries can hardly understand one another.

IT uz kopolzativne glagole

It is raining. It is cold.

-Neodređeno ONE

I lost a friend but you gained one.

b) Determinatori

-Neodređeni determinatori- some, any

They want some paper. I don't have any bread left.

-odrični determinator no

There are no eggs in the fridge. There's no water in the glass.

4.Pridevi

Obnoviti poređenje prideva

5. brojevi
decimalni, razlomci, četiri računske radnje

6. kvantifikatori
obnoviti many/much, a lot of/ lots of; few/little

3. glagolska grupa

1. glagoli

-vreme i aspekt glagola

-obnoviti glagolske oblike predviđene programom za osnovnu školu

-The Simple Present Tense za izražavanje buduće radnje

What time does your plane takes off?

-The Present Perfect tense - proširiti upotrebu priloškim odredbama *lately, recently*

-The Present Perfect Continous Tense

She has been living in London for two years now.

-The Past Perfect Tense

When we came the train has already left.

modalni glagoli

a) can(be able to, be allowed to), could

Sorry, but I can't come tomorrow. Can I smoke in here?

Could I smoke in here?

b) must (have/ got / to, be obliged to)

I've got to go now.

-Pasivne konstrukcije - za isticanje bezličnosti i za navođenje naučnih činjenica

The new motorway has been opened to traffic. Oxygen is found ind the air.

-Dvočlani glagoli (frazalni i predložki)

apply for, shout for, bring up i dr.

2. Prilozi

Poredjenje priloga

3. Predlozi

Obnavljanje

4. Tvorba reči

Najčešći prefiksi i sufiksi za tvorbu prideva

il-, im-, ir-, un-, -able, -fil, -less idr.

5. Ortografija

Osnovna pravila interpukcije. Pisanje velikih slova.

6. leksikologija

Idiomi i frazeologizmi

7. Leksikografija

Sruktura i korišćenje dvojezičnih rečenica.

Planom i programom su obuhvaćena dva pismena zadatka u toku školske godine i 8 pismenih vežbi;

Mesto izvodjenja nastave -učionica i kabinet agrocentra, koji se nalazi u sklopu škole;

Metode koje se koriste u nastavi su : direktna, ekletička, indirektna, rad po grupama, kao i ostali nastavni oblici, frontalni, tandem, grupni.

Nastavna sredstva kasetofon, cd-pejer, nastavni listići, mape, karte, fleš karte

Obrazovni zadaci su ponavljanje vokabulara kao i snalaženje sa novim rečima, frazama i izrazima.

Vaspitni zadaci su razvijanje kod učenika osećaj za stranim jezikom, snalaženje sa istim, kao i potreba za stalnim napredovanjem i nadograđivanjem znanja.

1. **Образовни профил:** Техничар за ловство и рибарство

2. **Назив предмета:** филозофија

3. **Разред:** IV

4. **Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:**

разред	Настава					укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку	Пракса	
I						
II						
III						
IV	64					64

5. **Статус предмета:**

6. **Циљеви:** циљ наставе филозофије је унапређивање општег образовања упознавањем главних садржаја и развојно историјских токова филозофског мишљења.

Задатци наставе филозофије су:

-разумевање филозофских проблема и њихових решења на примерима највечих достигнућа филозофске мисли, као и оспособљавање трансфером за разумевање других теоријских и практичних проблема

-унапређивање општег образовања ученика сагледавањем опште теоријских и хуманистичких токова мишљења која су уоблићавала одређене историјске епохе и чине основу савремених хуманистичких и критичких орјентација.

7. Службеном гласнику РС - Просветном гласнику", број 4/91).31.05.1991

8. **Препоручена литература:** уџбеник филозофија за 4. разред средњих школа МИЛЕ САВИЋ, ВЛАДИМИР Н. ЦВЕТКОВИЋ, НЕНАД ЦЕКИЋ

9. **Корелација са другим предметима:** социологија, историја

10. **Начини остваривања програма:** Програм предмета филозофија даје теоријску основу за даље проучавање теоријских и практичних стручних филозофских дисциплина - дендрологија са фитоценологијом, производња садног материјала, гајење шума, исхрана биља, шумске културе и плантаже, планирање и др.

Програм филозофије се делом наслања на стечена предзнања из биологије, хемије, географије и других сродних дисциплина из основне школе. Ради успешног праћења наставних садржаја педологије ученик претходно мора да стекне одређена знања из минерологије и петрографије.

Након тога ученици упознају основне појмове из педологије и то: минералну и органску компоненту земљишта, физичке, хемијске и физичко-хемијске особине, педогенетске чиниоце и процесе, плодност и продуктивност шумских земљишта, појаве ерозије и еволуцију земљишта.

Систематика земљишта са главним типовима шумских земљишта представља срж предмета на коју ће се надовезати остале стручне дисциплине, те ученици морају добро да овладају овим делом програма, као и детерминацијом типова земљишта.

Да би се остварили постављени циљеви и задаци предмета, неопходно је, у току наставе, успешно реализовати одређене образовне, васпитне и практичне задатке. Услови за успешну реализацију програма педологије са геологијом су:

- правилно планирање и редовно припремање наставника за извођење наставе;
- целисходно коришћење фонда часова и добро организован наставни процес;
- комбинована примена наставних метода и разноврсност облика рада са ученицима уз правилну употребу одговарајућих наставних средстава и учила.

У оквиру опште припреме за наставу треба добро проучити програм, уџбеник, приручну литературу, попунити збирку учила у кабинету и израдити годишњи план наставе - распоред

наставних тема и јединица, план вежби и утврдити број часова за понављање градива и систематизацију.

У програму је годишњи фонд часова подељен по темама, при чему је од укупног фонда часова 30 одсто остављено за понављање градива и систематизацију. Укупан број часова који је назначен за сваку тему треба схватити оријентационо. Тиме се наставнику индиректно указује на обим, дубину, па и начин интерпретације садржаја сваке теме. Евентуална одступања, у мањем обиму, су могућа у зависности од конкретне ситуације. Теме треба обрађивати једну за другом, како су наведене у програму јер су садржаји у међусобној корелацији. Наставнику је остављена могућност да израдом оперативног плана програмске садржаје сваке теме дели на наставне јединице и часове.

Што се тиче типова часова могуће је чешће коришћење комбинованих часова и при обради новог градива и на вежбама.

На часовима вежби и за понављања градива треба се још више придржавати принципа свесне активности, те избегавати рад претежно с једним учеником а настојати да се, по могућности, ангажује читав група ученика, односно одељење.

Понављање градива треба да буде добро осмишљено тако да доприноси трајном усвајању знања ученика, истицању битних ствари у изучаваном градиву, као и да омогућава продубљивање и допуњавање знања, повезивање теоријског градива с практичним садржајима и остваривању неопходне корелације између садржаја педологије и других предмета.

У обзир треба узимати и остале дидактичке принципе: научност, поступност, систематичност, очигледност и др. Посебно велики значај имају систематичност и очигледност, нарочито, при вежбању и понављању обрађеног градива.

Ради остваривања циља и задатака наставе програм педологије омогућује коришћење више наставних метода. То ће допринети интелектуалној активности ученика, разбити монотонију и наставу учинити интересантнијом и ефикаснијом. У самом програму, након одређених наставних тема и вежби, дате су наставне методе као најприкладније за ту тему.

Програм педологије предвиђа на часовима обраде новог градива фронталан облик рада, док се на часовима вежбања и понављања градива као најприкладнији облик рада предвиђа групни облик и индивидуални облик рада.

За часове вежбања предвиђа се подела одељења на групе ученика од 10-15 ученика.

Зависно од конкретног образовно-васпитног задатка и програмског садржаја настава се може реализовати у учионици, кабинету, као и на терену - шуми или шумском земљишту.

Важан задатак наставника је да упуту ученика како да користи уџбеник и литературу.

У току године неопходно је да ученици обраде збирку главних врста минерала, стена и микромонолита типова земљишта.

Праћење и вредновање успеха ученика остварује се у складу са Општим педагошко-дидактичким упутством за остваривање садржаја програма у средњим школама (објављено у "Службеном гласнику РС - Просветном гласнику", број 4/91) и Упутством о начину праћења рада и оцењивања ученика (објављено у "Службеном гласнику РС - Просветном гласнику", број 4/91).

Опште педагошко-дидактичко упутство за остваривање садржаја програма у средњим школама садржи и основне педагошке захтеве и принципе на којима се заснива реализација образовно-васпитног процеса.

1. **Образовни профил:** Техничар за ловство и рибарство

2. **Назив предмета:** ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ОБРАЗОВАЊЕ У БЛОКУ

3. **Разред:** Четврти

4. **Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:**

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III						
IV				30		30

5. **Статус предмета:** ОБАВЕЗНИ

6. **Циљ и задаци**

Циљ наставе предмета је постизање одређеног степена психофизичких способности за обављање послова и радних задатака на терену (у ловишту и рибарском ревиру).

Задаци наставе предмета су:

– тренинг ученика – планинарење и алпинизам.

7. **СГ РС – ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК Страна 9 – Број 9 од 6. августа 2008.**

8. **САДРЖАЈИ ПРОГРАМА**

Логоровање;

Оријентација у отвореном простору;

Планинарење;

Основи алпинизма;

Веслање;

Рафтинг;

Развој психофизичких способности у вези са наведеним активностима;

Логоровање, оријентиринг, рафтинг, и алпинизам (5–7 дана).

9. **НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)**

Настава се реализује на терену у одговарајућим шумским подручјима (ловиштима и риболовним реверима) и наставним базама. Реализација наставе се планира у току школске године у зависности од сезоне која је актуелна за реализацију појединих програма (јесен–зима, за прво полугодиште и пролеће–лето, за друго полугодиште).

У реализацији практичне обуке ученика, поред наставника школе учествују и стручни сарадници и демонстратори из предузећа и наставних база. Предметни наставници школе су у обавези да у сарадњи са стручњацима из предузећа, односно наставне базе сачине оперативни план и програм за реализацију наставе.

Настава се реализује са смештајем ученика на терену. Безбедност ученика приликом реализације наставе у блоку, на терену, се спроводи у складу са Правилником о организовању и извођењу практичне наставе ученика. Укупан ангажман смештаја, исхране, практичног рада, слободних активности и сл. јесте у функцији стицања знања и вештина за брзо укључивање у рад након завршеног школовања.

1. Образовни профил: Техничар за ловство и рибарство

2. Назив предмета: физичко васпитање

3. Разред: IV

4. Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III						
IV	64					64

5. Статус предмета: обавезан

6. Циљеви: циљ наставе физичког васпитања је задовољавање основних биопсихосоцијалних потреба ученика у области физичке културе, формирање правилног схватања и однос према физичкој култури и трајно подстицање ученика да ове активности уграде у свакодневни живот и културу живљења.

Задатци-физичког васпитања

-квалитативно и квантитативно продубљивање физичких способности и спортског-моторичког образовања, започетих на раднијим ступњевима образовања.

-оспособљавање ученика за самосталан рад и самоконтролу у одржавању физичке кондиције, јачање здравља и нези тела.

-стварање услова у којима ученик доживљава радост слободног стваралачког ангажовања у спортским и рекреативним активностима.

-проширивање знања које доприноси објективно сагледавање вредности и могућности физичке културе.

-неговање хигијенских и других културних навика за обучавање и јачање знања.

7. Службеном гласнику РС - Просветном гласнику", број 4/91).31.05.1991

8. Препоручена литература: атлетика техника др. Ђорђе Стефановић, рукомет техника мр. Саша Марковић, одбојка техника мр. Драган Нејић.

9. Корелација са другим предметима: биологија, физика

10. Начини остваривања програма: садржаји програма усмерени су на: развијање физичке способности, спортско техничко образовање, повезивање физичког васпитања са животом и радом

Развијање физичких способности програм предвиђа да се развијање физичких способности остварује на сваком часу физичког васпитања од првог до четвртог разреда. Програмирање врши наставник физичког васпитања према стању могућностима и потребама сваког ученика. На сваком часу физичког васпитања један део времена треба посветити:

-развијању основних елемената физичке кондиције – снаге, брзине, равнотеже, спретности, прецизности и издржљивости.

-учвршћивању нормалног држања тела у мировању и кретању

Спортско техничко образовање

Реализује се у оквиру заједничког програма (атлетика и вежбе на справама и тлу) и програма по избору, да би се обезбедили друштвени интереси, заједнички програм је детаљно разрађен и треба да га усвоје сви ученици, па су у том смислу по разредима и предвиђени минимални образовни захтеви, које сваки ученик треба да оствари.

Повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Садржај подручја предвиђа активности којима се физичко васпитање директно повезује са животом и радом. При том трба водити рачуна о следећем:

а. излети, кросеви, логоровање и друге активности организују се на нивоу школе уз сарадњу наставника сродних предмета и осталих наставника. Садржај ових активности трба планирати на нивоу наставничког већа, односно предвидети садржаје више образовно васпитних подручја.

б. школска и међушколска такмићења школа организује по систему који не изискује велике материјалне трошкове и путовања, стимулише ућешће свих ученика.

Годишњи план, програм и распоред излета, кросева, логоровања, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује на почетку школске године наставничко веће на предлог стучног актива наставника физичког васпитања. Актив наставника физичког васпитања самостално одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље трба да буду распоређени у једнаким интервалима, не могу се одржавати као блок часови. Настава се не може истовремено одржавати за два одељења ни на спортском терену, ни у сали за физичко вежбање.

1. **Образовани профил:** Техничар за ловство и рибарство

2. **Назив предмета:** Француски језик

3. **Разред:** Четврти

4. **Остваривање образовно-васпитног рада, облици и трајање:**

Разред	Настава				Пракса	Укупно
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III						
IV	64					64

5. **Статус предмета:** Обавезни

6. **Циљеви предмета:**

Циљ наставе страних језика је стицање, проширивање и продубилживање знања и умења у свим језичким активностима, упознавање културног наслеђа створеног на датом страном језику и оспособљавање за даље образовање и самообразовање.

Задаци наставе страних језика су да ученици:

- Усвоје говрни језик у оквиру нових 1000 (словима: хиљаду) речи и израза укључујући и терминологију значајну за дату струку, што је у току осам година учења језика чини укупан фонд од око 2400 речи и израза продуктивно, а рецептивно и више;
- Негују правилан изговор и интонацију уз обраћање посебне пажње на оне ритмичке и прозодијске схеме које су битне у усменом изражавању;
- Разумеју говор (непосредно и путем медија) и спонтано се изражавају у оквиру теме из свакодневног живота и општих тема струке, уз исказивањеличног става и расположења;
- Овладају техником информативног читања, разумеју сложеније језичке структуре у тексту и упознају особености језика струке читањем текстова везаних за теме из области дате струке;
- Даље савлађујоснове ортографије ради коректонг писменог изражавања у оквиру усвојене лексике и језичких категорија;
- Развијају разумевање писаног стручног текста, писање резимеа, налаза, извештаја и оспособљавају се за њихову усмену интерпретацију; стичу нова сазнања о карактеристикама земаља и народа чији језик уче, њиховог начина живота и обичаја;
- Оспособљавају се за вођење разговора о нашој земљи, њеним природним лепотама, културним и историјским тековинама;
- Шире своју општу културу, развијају међукултурну сарадњу и толеранцију и своје интелектуалне способности;
- Оспособљавају се за даље образовање и самообразовање у области језика и струке коришћењем речника, лексикона и друге приручне литературе.

Комуникативне функције: Обнављање, утрђивање и проширивање оних комуникативних јединица са којима се ученик упознао у основној школи: оспособљавање познате и непознате особе; исказивање свиђања и несвиђања, слагања и неслагања са мишљењем саговорника; тражење и давање

дозволе; честитање и исказивање лепих жеља; позивање у госте; прихватање и неприхватање позива; обавештење и упозорење; предлагање да се нешто уради; одобравање или неодобравање нечијих поступака; приговори, жалбе; изражавање чуђења, изненађења, уверености, претпоставке или сумње; давање савета; исказивање симпатија, преференције, саучешћа; изражавање физичких тегоба, расположење

7. Препоручена литература за реализацију предмета:

- Постојећи одобрени уџбеници
- Популарна литература
- Интернет

8. Корелација са другим предметима:

- Српски језик и књижевност
- Стручни предмети

9. Начин остваривања програма:

Објашњење програма

У изради овог програма примењени су исти принципи као и у изради програма првог страног језика, тј. принцип спиралног програмирања. Приликом усвајања градива инсистира се на комуникативном приступу, а граматика се учи когнитивно. Неки захтеви су означени са /P/ што значи да их треба усвојити само на нивоу разумевања.

Програм другог страног језика се, посебно у почетној фази, мора третирати као општеобразовни предмет.

Предложена стручна тематика је одабрана тако да не ремети нормално усвајање језика; она треба да буде усклађена са садржајима стручних предмета.

Комуникативне функције наведене су на крају заједничког дела програма и дате су за укупан период учења другог страног језика. Обрађују се од I-III разреда, а обогаћују и нијансирају из разреда у разред.

IV разред

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

САДРЖАЈ ПРОГРАМА

А) Прошла времена:

- L'imparfait
- Le Passe compose
- Le plus-que-parfait

Б) Прошли партицип прелазних и непрелазних глагола:

- I Употребљен са être
- II Употребљен са avoir

В) Партицип презент/герундив

Г) Врсте зависних реченица:

- Изражавање циља помоћу везника:
  - pour que
  - afin que
  - de peur qu+subj.
  - de crainte que.....ne
  - pour que..... ne pas

- afin que..... ne pas+subj.

- de peur que..... ne pas

- de crainte que....ne pas

- Изражавање циља:

а) У независним реченицама

б) У зависним помоћу везника: parce que, comme, puisque, du moment que, etant donne que, d'avtant plus que, non si

в) Пасивном и прономиналном конструкцијом: que+subjonctif; de+infinitif; de/par+gn; gerondif

Изражавање последица помоћу везника:

А) si bien que

de sorte que

de (telle) manière que

de (telle) façon aue

de telle sorte aue

si + adj./adv.

Tellement+ adj./adv.

Tant de

Tellement de

Au point que

À tel point que

Si bien que

TANT

Б) pour que + subj.

- Изражавање концесије помоћу везника са субжонтивом: après, bien que, quoique, quelque... que; si...que; pour que, encore que; que...que quoi que, quell que

- Помоћу везника са индикативом: après, meme si..., alors que, tandis que; tout....que

- Изражавање поређења:

I Изражавање супериорности:

а) Plus...que; plus de ... que

б) Davantage

в) Plus...plus

г) D'avtant plus...que

II Изражавање једнакости:

Avssi + adj. + que, aussi + adj. + que, autant, comme, le même (que), ainsi que, de meme que

III Изражавање инфериорности:

а) Moins que, moins de...que

б) Moins...moins

в) D'autant mois que

Образовни профил: Техничар за ловство и рибарство

Предмет: Грађанско васпитање

Разред :4

Статус предмета :Обавезно изборни

Циљеви предмета:

- Сагледавање проблематике људских права на свеобухватан начин-од познавања права,закона који их регулишу,до јачања професионалнихкомпетенција за живот,личне одговорности и критичког односа
- Разумевање могућности који Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја пружа и значаја активног тражења информација за одговорно учествовање у јавном животу и процесу доношења одлика које се тичу самих ученика
- Помоћ ученицима у разумевању које се информације и на који начин могу тражити према Закону о приступу информацијама од јавног значаја
- Разумевање ситуација у којима је нужно ограничити приступ информацијама
- Примена права на слободан приступ информација од јавног значаја
- Упознавање ученика са начинима заштите права на приступ информацијама од јавног значаја
- Увођење ученика у основни круг питања у вези са улогом медија у друштву и формирањем престава о реалности
- Осветљавање основних чинилаца и механизма тумачења медијских порука
- Редифинисање појма објективности као питање избора тачке гледишта,односно у крајњој анализи као питање личне одговорности ,као и кроз лично искуство
- Стицање увида у особености и механизме стварања медијске слике света и улоге те слике у функционисању савременог друштва
- Подстицање одговорног односа према дањем професионалном образовању,усавршавању и тражењу посла као и осећаја сигурности у сопствене вештине и способности значајне за даљи професионални развој
- Повећање осећаја самопоуздања у вештини обављања разговора с потенцијалним послодавцем
- Стицање вештине тражења информација значајних за професионално образовање ,усавршавање и тражење посла,као и јачање позитивних ставова и самопоуздања потребног за налажење слободних радних места преко модела социјалне мреже

Задаци наставе предмета:

- Преиспитивање ученичких знања и искуства из живота и школе кроз практичне примере
- Упознавање улоге Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја
- Упознавање државних органа као једног од извора информација
- Упознавање појма информације од јавног значаја
- Упознавање правила о приступу информацијама
- Упознавање информација које се могу тражити на нивоу школе и локалне заједнице
- Упознавање Законских ограничења за приступ информацијама
- Уочавање разлика између информацијаод јавног значаја и информације које то нису
- Подношење захтева за приступ информацијама од јавног значаја надлежном органу власти.
- Упознавање улоге повереника
- Упознавање права на жалбу
- Проблематизовање критеријума за одређивање истинитости информације
- Усмеравање пажње ученика на постојање субјективних фактора који доводе до разлика у разумевању значења слике (како статичне,тако и покретне)
- Кроз симулацију припреме телевизијских вести омогућити ученицима да сами,кроз лично искуство,разумеју значај одговорности појединаца за објективно информисање.
- Упознавање могућих начина реаговања на промене значајне за професионални развој
- Индентификовање сопствених вештина ,способности ,особина личности и знања значајних за даље професионално образовање и укључивање у свет рада.
- Увежбавање вештине разговора са потенцијалним послодавцем
- Информисање о одређеним пословима путем социјалних контаката
- Откривање значаја информисања о карактеристикама одређених послова
- Учење вештина долажења до информација

Начин остваривања програма:

У завршној години средње школе садржај предмета Грађанско васпитање прилагођен је потребама ученика тог узраста. Њих очекују крупне животне одлуке које су у вези с наставком професионалног школовања и укључивањем у свет рада. Концепт садржаја предмета ГВ 4, као и предвиђени начин реализације, потенцира везу између теорије (права, слобода, једнакост, одговорност, добробит...) и конкретних тренутних или пројектованих потреба ученика с циљем јачања њихових компетенција за живот. У савременом схватању појма компетентности за живот кључни појмови су осећај професионалне и радне компетентности и активно критичко прикупљање информација и њихово коришћење. Зато садржај предмета обухвата две веће тематске целине.

Прва тема се односи на разумевање значаја информисања као предпоставке за одговоран и ангажован живот у савременом грађанском друштву у коме се информација одређује као „кисеоник „демократије“. У оквиру ове теме блок „Медији: стварност и слика“ обрађује основна питања у вези с улогом медија као једним од главних извора информација и њиховом утицају у формирању представа о реалности коју приказују.

Друга тема се односи на професионални развој уважавајући концепт доживотног образовања и будуће каријере. Ученицима се указује на значај дефинисања професионалних циљева и планирање каријере за подговоран однос у процесу даљег професионалног образовања и рада. Кроз овај тематски блок ученици завршних разреда имају прилику да идентификују сопствене вештине и способности стечене кроз школско и ваншколско искуство, повезане са професионалним компетенцијама, да овладају техникама њиховог представљања другима и повећају осећај сигурности у тим активностима.

Реализација наведених тема не захтева увођење нових техника рада са ученицима и ослања се на искуство из предходних година похађања Грађанског васпитања и у начину рада и пређеним садржајима. Програм захтева већи ангажман личног искуства ученика и чешћу употребу поступака студије случаја. Што одговара зрелости ученика завршног разреда средње школе. Најчешћи облици рада су комбинација различитих интерактивних техника, краћих излагања наставника, мини пројекта ученика, презентација ученичких радова, играње улога и дискусија.

Приликом реализације појединих садржаја, посебно оних који су у вези са применом Закона о слободном приступу информацијама, наставници можда неће моћи одмах и у потпуности да одговоре на сва питања ученика. Такве ситуације се могу искористити за заједничку активност наставника и ученика у тражењу тачног одговора. За часове у оквиру блока о медијима, због природе садржаја, потребно је обезбедити додатну опрему као што су телевизор, видео, камера, компјутер.

Свет професионалног образовања и рада је тема у којој би требало одабрати садржаје који обухватају наставак школовања и запошљавање, као и све видове преквалификавања, дошколовавања, учења из хобија и уопште образовања током целог живота. Међутим, већа пажња се посвећује укључивању у свет рада, јер је то за све ученике ближа или даља будућност, с препоруком да наставници имају слободу да, када је то потребно обрађене садржаје повежу са наставком школовања на начин који је наведен у напоменама.

Као и приликом реализације предходних програма Грађанског васпитања, улога наставника је велика јер је он извор сазнања, организатор и водитељ ученичких активности и особа која даје повратну информацију.

Повратна информација је једно од основних процедуралних средстава наставника и веома је значајна за ученике и то за процес стицања сазнања, подстицање самопоуздања у реализацији задатака тј. учешћа у раду групе, и за одржавање мотивације за предмет.

Речник позитивне повратне информације треба да буде што разноврснији и да код ученика изазива осећај да наставник искрено употребљава те изразе. Неки од могућих речи са значењем „добро“ су :

корисно, промишљено, разумно, обазриво, вредно, значајно, прилично, живо, убедљиво, мирно, раци

онално, стрпљиво, логично, реалистично, детаљно, мудро, са подршком, од помоћи, искрено, интересантно, љубазно, пажљиво, нежно, опсежно, одговарајуће, вешто....

Током реализације програма треба имати у виду да се тиме окончава циклус средњошколског образовања и васпитања из изборног предмета Грађанско васпитање.

Нису довољне размена искуства ученика и евалуација наставе предмета са становишта шта су научили и како процењују употребљивост стечених знања и вештина ван учионице предвиђене за завршни час. Потребно је током свих ових часова повезивати и „умрежавати“ основне појмове Грађанског васпитања, као што су

права, слобода, одговорност, демократија, поштовање, са садржајем који се обрађује овим програмом.

Циљ програма Грађанског васпитања у средњој школи је да код ученика постигну промене на нивоу знања, вештина наставова, вредности као предпоставке за целовит развој личности и за компетентан, одговоран и ангажован живот у савременом грађанском друштву у духу поштовања људских права и основних слобода.

Образовни профил – Техничар за ловство и рибарство

Руски језик 4 – план

Предмет: Руски језик

Циљ предмета: Утврђивање и систематизација стечених знања у предходном школовању и овладавање стандардним језиком до нивоа који ће им омогућити да се служе тим језиком у једноставном споразумевању с људима из других земаља да упознају начин живота и културу народа чији језик уче и оспособе се за даље образовање

Полазна основа: Службени гласник РС – Просветни гласник бр. 4/91

Препоручена литература:

Разред: четврти

Недељни фонд: 2 часа

Годишњи фонд: 64 часа

Наставна тема/фонд часова по темама	Садржај по темама	Задачи	Начин остваривања програма
Школски дани (8)	<ul style="list-style-type: none"> - текст Како учити и шта учити ; - Придеви и именице настали од партиципа ; - Исказивање субјекатско –предикатских односа(реченице са глаголом представљањем собою у предикату, реченице са глаголом иметъся као предикат); - текст Акснома 	<ul style="list-style-type: none"> -усвајање говорног језика у оквиру нових речи и израза укључујући и терминологију значајну за дату струку; - неговање правилног изговора и интонације са обраћањем посебне пажње на оне ритмичке схеме које су битне у усменом изражавању -разумевање говора (непосредно и путем медија) и спонтано изражавање у оквиру тема из свакодневног живота и општих тема струке, уз исказивање личног става и расположења; - овладавање техником информативног читања, разумевање сложеније језичке структуре у тексту и упознавање са особеностима језика струке читањем текстова везаних за теме из области дате струке -разумевање писаног стручног текста, писање резимеа, извештаја и оспособљавање за њихову усмену интерпретацију -стицање нових знања о карактеристикама земље и народа чији се језик учи , њиховог начина живота и обичаја -оспособљавање за вођење разговора о нашој земљи , њеним природним лепотама ,културно-историјским тековинама -оспособљавање за даље образовање и самообразовање у области језика и струке коришћењем речника , лексикона и друге приручне литературе. 	<ul style="list-style-type: none"> -Облици рада: -индивидуални -фронтални -рад у пару -рад по групама -Методе рада: -предавање -објашњавање -убичајена вербална комуникација са ученицима -постављање питања и одговарање -превод стручних текстова -рад на тексту -вођени писмени састави -дијалог -самостални писани радови ученика -писмени задаци(2) -контролне вежбе, тестови Праћење напредовања ученика и оцењивање -Провера степена усвојеног знања и оцењивање постигнутих резултата врши се помоћу: -усмених одговора -тестова после сваке наставне теме -писмених задатака(2) -правовисних диктата -домаћих задатака -дикта познатог текста - вежбања: трансформација и допуњавање, проширивање и сажимање реченица или текста , писање састава
Библиотека(8)	<ul style="list-style-type: none"> - текст Прва московска градска библиотека ; - Атрибути(конгруирани и неконгруирани , претварање једне врсте у другу); - суфикси за грађење придева; - текст Како узети књигу из библиотеке; - систематизација: субјекатско - предикатски односи и атрибути 		
Књижевност (12)	<ul style="list-style-type: none"> - живот и дело Ф.М.Достојевског са посебним освртом на Злочин и казну; - текст Раскољников у Сибиру; - Исказивање циља у простој и сложеној реченици(претварање реченице са прилошком одредбом за циљ у сложеној реченици са зависном реченицом за циљ); - стихови Писмо мајци; - заменице кто ,что и чей 		
Проблеми младих(5)	<ul style="list-style-type: none"> - текст Касно сам схватио ; - Исказивање временских односа (просте реченице са прилошком одредбом за време и сложене реченице са зависном реченицом за време ; претварање једне врсте у другу) - говорна тема Проблеми данашње омладине 		
Културно-историјски споменици(8)	<ul style="list-style-type: none"> - живот и дело Л.Н.Толстоја; - Роман Ана Карењина; - текст Црква Рајевског(Вронског); - исказивање приближности; - Исказивање просторних односа прилозима(там,туда,оттуда,внизу,вниз,снизу,наверху,навех,сверху...)и предлошко – падешким конструкцијама; - текст Испраћање руских добровољаца 		
Личности из културног живота Русије(6)	<ul style="list-style-type: none"> - текст Петар Илич Чајковски; - Трпни придев садашњег времена (замена овог облика глаголом са каторый + садашње време; - анегдоте ; - текст Лабудови ; - трпни придев прошлог времена 		
Спорт(8)	<ul style="list-style-type: none"> - врсте спортова ; - текст Легенда о проналаску шаха ; - називи фигура у шаху ; - шампиони Света у шаху ; - исказивање питања (директног и индиректног) 		
Струка(9)	<ul style="list-style-type: none"> - опште теме везане за струку и практичан рад у струци; - одрицање(потпуно и делимично); - даље усавршавање коришћења стручног речника 		Место реализације: Учионица

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ за 4 разред

ЦИЉ ПРЕДМЕТА: Унапређивање језичке и функционалне писмености, развијање љубави према књизи и читању, оспособљавање за интерпретацију уметничких текстова...

ЗАДАЦИ ПРЕДМЕТА: Треба да овладају знањима о српском књижевном језику и да га поштују, да упознају репрезентативна дела српске и светске књижевности и да усвоје хуманистичке ставове и систем вредности.

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРЕДМЕТА: Развијање и неговање стваралачког и истраживачког духа, развијање личног и националног идентитета и формирање вредносних ставова.

КОРЕЛАЦИЈА: Са историјом, ликовном и музичком културом, психологијом, филозофијом и логиком

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА: Читанка за четврти разред гимназија и средњих стручних школа, Љиљана Николић и Босиљка Милић, Граматика I-IV, Ж. Станојчић, Љ. Поповић

I Проучавање књижевног дела

Смисао и задаци проучавања књижевности; И. Секулић "О култури" (појам опште и књижевне културе); Д. Максимовић "Шта ли те спречи" (стваралачко продуктивни однос), И. Андрић "Разговор с Гојом" (уметник, уметничко дело); Слојевита структура књижевног дела – "Лијепи Иве" (слој звучања); Васко Попа "Каленић" (слој значења); Васко Попа "Манасија" (слој предметности); Миодраг Павловић "Почетак песме" (слој аспеката).

II Савремена књижевност

Васко Попа „Кора“ (циклус „Списак“); Бранко Ћопић „Башта сљезове боје“ (избор прича); Вилијам Шекспир „Хамлет“; Д. Максимовић „Тражим помиловање“ (избор песама); Х. Л. Борхес „Чекање“; А. Ками „Странац“, С. Бекет „Чекајући Годоа“; С. Раичковић „Камена успаванка“; Ф. М. Достојевски „Злочин и казна“; И. Андрић „Проклета авлија“; М. Павловић „Реквијем“; Жак Превер „Избор из поезије“; М. Селимовић „Дервиш и смрт“; Д. Ћосић „Корени“; Д. Ћосић „Време смрти“ (избор); Д. Киш „Енциклопедија мртвих“; Д. Ковачевић „Балкански шпијун“

III Језик

Падежни систем; Врсте зависних реченица; Врсте независних реченица; Основни појмови о писању негације; Распоређивање синтаксичких јединица; Глаголска времена; Глаголски начини

IV Култура изражавања

Говорна вежба „Духовност српског народа вековима се бранила пером и мачем“; Функционални стилови (административни стил); Домаћи задатак „Човек у делима Бекета, Борхеса и Камиа“; Правописна вежба; Писмени задаци

1. Образовни профил: Техничар за ловство и рибарство

2. Назив предмета: Статистика

3. Разред : Четврти

4. Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I	-	-	-	-	-	-
II	-	-	-	-	-	-
III	-	-	-	-	-	-
IV	32	32	-	-	-	64

5. Статус предмета: Обавезни

6. Циљ и задаци

Циљ наставе предмета у четвртном разреду је стицање основних знања за уношење и коришћење података у информационе системе за ловство и рибарство.

Задаци наставе предмета су:

- стицање знања о основним фазама статистичког истраживања;
- упознавање ученика са процесом статистичког истраживања;
- оспособљавање ученика за прикупљање података;
- оспособљавање ученика за приказивање статистичких података;
- упознавање са основним карактеристикама програма за рад са базама података;
- оспособљавање за рад са програмом за рад са базама података;
- коришћење постојећих табела за креирање разних упита;
- оспособљавање за различите пословне примене програма за рад са базама података.

7. СГ РС – ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК Страна 9 – Број 9 од 6. август а 2008.

8. САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

УВОД (2)

РАД СА ТАБЕЛАМА(6)

Типови података;

Креирање табела;

Измена података;

Оператери;

Особине, својства поља;

Увоз и извоз података из друге датотеке;

Постављање, модификовање и позиционирање.

УПИТИ (9)

Креирање упита;

Оператори;

Рад са изразима;

Функције за рад са текстом и датумима;

Ациони упити, брисање, додавање, ажурирање, прављење табела, унакрсни упити.

ИЗВЕШТАЈИ (4)

Израда извештаја и дизајнирање;

Груписање и сортирање извештаја и подизвештаја;

Графикони и дијаграми у извештају, штампање, циркуларна писма.

ОБРАСЦИ (4)

Израда образаца, дизајнирање и модификовање;

Контролни објекти и особине на обрасцу;

Подобразци;

Рад са макроима;

Командна табла.

ЕЛЕКТРОНСКО ПОСЛОВАЊЕ (4)

Облици и распрострањеност.

ЗАШТИТА И СИГУРНОСТ У ЕЛЕКТРОНСКОМ ПОСЛОВАЊУ (1)

9. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Настава у трећем разреду се реализује у виду предавања и вежби. За реализацију наставе користе се рачунари, Power Point презентације и сл. Настава се реализује у учионици и кабинету. Провера знања ученика врши се путем тестова и усмено за теоријски део програма, а провера програма вежби врши се и оценом практичног рада ученика. Провера знања ученика врши се путем тестова и усмено. Практични део програма се реализује интегрално у оквиру реализације практичне обуке на терену у блоку.

1. Образовни профил Техничар за ловство и рибарство

2. Разред четврти

3. УСТАВ И ПРАВО ГРАЂАНА

Службени гласник РС – Просветни гласник 4/91

4. Циљ и задаци

Циљ наставе овог предмета је стицање елемената политичке културе и знања о демократском уређењу, положају грађанина, његовом учешћу у вршењу власти и политичком животу уопште.

Задаци наставе овог предмета су:

- проучавање свих релевантних појмова устава, закона, других правних феномена, политичких институција и уставних принципа који су обухваћени садржином предмета.
- упознавање уставних права и уставом и законом предвиђених инструмената и могућности учешћа грађана у политичком процесу тј. у вођењу власти и политичком животу уопште-почев од избора, гласања на референдуму итд.
- стицање општих представа о политичком уређењу Југославије и Србије

5. САДРЖАЈ ПРОГРАМА

I УСТАВ И ПРАВНА ДРЖАВА У СРБИЈИ (5)

Значење устава Србије и њихова садржина

Принципи уставности и законитости

Уставни суд и редовни судови

II ДЕМОКРАТИЈА И МЕХАНИЗМИ ВЛАСТИ У СРБИЈИ (8)

Сувереност народа и грађана

Облици непосредне демократије

Вишепартијски систем

Избори

Скупштина и други органи власти

III ГРАЂАНИ И ЊЕГОВА ПРАВА И СЛОБОДЕ У СРБИЈИ (8)

Политичке слободе и права грађана

Економске слободе и права грађана

Личне слободе и права грађана

Остале слободе и права грађана

Заштита уставом гарантованих права и слобода

IV СРБИЈА КАО ДРЖАВА, АУТОНОМИЈА И ЛОКАЛНА САМОУПРАВА (5)

Србија, њена државност и уставотворна власт (традиција и садашње стање)

Облици аутономије

Демократска локална самоуправа

V ФЕДЕРАТИВНО УРЕЂЕЊЕ ДРЖАВЕ (6)

Федерелизам као облик организовања наше вишенационалне заједнице

Унитарна држава и конфедерација.

6. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Полазиште у изради концепције садржаја наставног предмета устав и права грађана заснива се на потреби да ученици схвате значај уставности као историјског, цивилизацијског достигнућа у процесу демократизације власти и ограничавања бирократске и апсолутистичке тенденције у развоју државе и у оквиру тога, да упознају уставно уређење Србије.. При излагању градива ученику треба на практичан начин приближити могућности и инструментариј остваривања заштите његових права и слобода.

Због тога би било потребно на часовима организовати практичне вежбе на којима би се инпровизовали избори (прављење бирачких списка, гласачких листића, обавило гласање, пребројавали гласови, итд), референдум, збор грађана, седница скупштине (заказивање седнице, утврђивање дневног реда, одвијање дебате, гласање итд). Такође, на оваквим часовима, ученике треба упознати и са писањем представки, петиција, жалби, тужби и слично.

У реализацији садржаја програма треба настојати да се код ученика развија критички однос према постојећем и способност препознавања правих цивилизацијских вредности, као и спремност за активно учествовање у политичком животу земље у којој живи.

С обзиром на то да је за реализацију овог програма предвиђен само један час седмично, што је веома скућен временски простор, од наставника се захтева да максимално рационално користи расположив фонд часова. Неопходно је успоставити добру корелацију са наставом историје, социологије и другим друштвеним наукама ради свестранијег сагледавања проблема и настојања да се непотребно не понавља, али и да стицање потребних појмова буде што потпуније са аспекта социолошког, онтолошког, гносеолошког уз коришћење свих могућности сазнања материјалне истине. Треба се ослободити нормативистичко-формалног, а поготово пропагандног, апологетског и фразерског приступа у методологији рада са ученицима.

При излагању садржаја пет поглавља, треба поћи од теоријских анализа основних појмова, постојећих решења у пракси напредних демократских земаља, садашњег стања и краћег историјског развоја у Србији. Овом приступу треба посветити један до два часа зависно од расположивог фонда часова предвиђеног за обраду одређене теме, односно наставне области.

Изучавање устава и правне државе у Србији подразумева да ученици упознају настанак и значења уставности у напредним демократским земљама у свету, остваривање принципа уставности и законитости. Поред наведеног уставног суда и редовних судова треба истаћи улогу и значај јавног тужилаштва и других институција.

У другом поглављу уводно излагање треба посветити утврђивању и сагледавању појма суверености народа и, у том контексту, месту, улози и праву грађана да учествују у остваривању народног суверенитета. Анализа облика непосредне демократије и избора (изборног механизма) управо треба да укажу на улогу грађана и начине остваривања народног суверенитета. Посебну пажњу треба посветити стварном демократском значењу вешепартијског система. На крају би требало објаснити карактер и положај скупштине као представничког тела, а затим и других органа.

Поред упознавања ученика са свим политичким, личним, економским и другим слободама и правима треба посебно објаснити начин на који се грађанин штити од власти и коме се при том обратити. При обради ових садржаја обавезно навести и неколико конкретних примера из праксе. Упоредном анализом међународних конвенција и декларација и позитивно правно признатих слобода и права грађана одређене државе ученици могу и да самостално закључују о степену заштите људских слобода и права грађана одређене државе и других лица (странци, лица без држављанства, апатриди). Скренути им пажњу и на мере које се предузимају према државама које не поштују људска права и слободе.

У изучавању традиције уставности у Србији треба указати на карактеристична обележја развоја уставности у српској држави, доношење првих устава у Србији и њихов значај као и на садашње стање, упоредити са неким земљама света, посебно Европе. Код облика аутономије треба указати на све појавне облике политичке, територијалне, културне аутономије и светска искуства. Излагање о демократској локалној самоуправи треба повезати и са њеним настанком на овом тлу – традицијом локалне самоуправе у Србији у XIX веку.

Да би ученици схватили федеративно уређење претходно морају да стекну основна знања о простим и сложеним државама и њиховим основним карактеристикама. О федерацији и конфедерацији као облицима сложених држава, о значењу појма унитарне државе. Поред теоријског приступа неопходно је дати и краћу компаративну анализу садашњег стања карактеристичних примера постојећих држава, као и историјску условљеност неких решења у Држави.

С обзиром на природу овог предмета, садржаје програма, циљ и наставу треба посветити проблемски, уз максимално активирање ученика, вођењем дијалога, постављању питања, тражењем компарација, коришћењем текстова из докумената, навођењем примера из живота. У настави се морају користити, поред текстова из докумената (уставне одредбе, поједине одредбе из конвенција и декларација), шеме, графикони, слајдови и одговарајући филмови. Како је функција предмета информативног – сазнајног и васпитног карактера, треба избећи идеолошку индоктринацију ученика, не глорификујући нека постојећа решења, већ развијати критички и креативан однос ученика уз прихватање оних вредности које представљају врхунску цивилизацијску тековину.

1. **Образовни профил:** Техничар за ловство и рибарство

2. **Назив предмета:** Биоетика

3. **Разред:** IV

4. **Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:**

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III						
IV	30					30

5. **Статус предмета:** ОБАВЕЗАН

6. **Циљ и задаци**

Циљ наставе предмета је упознавање ученика са основама етичких и биоетичких принципа.

Задаци наставе предмета су:

- јачање свести о потреби заштите природе и животне средине;
- оспособљавање ученика да самостално доносе одлуке на биоетичким основама.

7. **СГ РС – ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК, број 9 од 6. августа 2008**

8. **САДРЖАЈИ ПРОГРАМА**

- УВОД (1)
- УПОЗНАВАЊЕ СА ТЕМЕЉНИМ ЕТИЧКИМ И БИОЕТИЧКИМ ПРИНЦИПИМА И МОРАЛНОМ ПРАКСОМ (3)
- ПРАВНА РЕГУЛАЦИЈА БИОЕТИЧКИХ ПРОБЛЕМА (4)
- ЕВРОПСКА КОНВЕНЦИЈА О ДОБРОТИ ЖИВОТИЊА (1)
- ЕТИЧКИ КОМИТЕТИ, ОДБОРИ И КОМИСИЈЕ (БИОЕТИЧКА ПОВЕРЕНИШТВА) (2)
- ЕТИЧКЕ ВРЕДНОСТИ И ПРОБЛЕМАТИКА ДОНОШЕЊА ЕТИЧКИХ ОДЛУКА (3)
- БИОЕТИКА И ОКОЛИНА (4)
- БИОЕТИКА У КОНТЕКСТУ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА (2)
- БИОЕТИКА И ГЕНСКЕ МОДИФИКАЦИЈЕ (2)
- РЕПРОДУКЦИЈА ДИВЉАЧИ И РИБА И БИОЕТИЧКЕ НОРМЕ (2)
- УСКЛАЂИВАЊЕ ЛОВНОГАЗДИНСКИХ МЕТОДА СА БИОЕТИЧКИМ ПРИНЦИПИМА (2)
- ДОБРОБИТ ДИВЉАЧИ И РИБА У ОТВОРЕНИМ ЛОВИШТИМА И РИБОЛОВНИМ ПОДРУЧЈИМА, ОГРАЂЕНИМ ЛОВИШТИМА И РИБЊАЦИМА И ИНТЕНЗИВНОМ УЗГОЈУ (2)
- ТЕХНОПАТИЈЕ И ДОБРОБИТ (2)

9. **НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)**

Настава се реализује у виду предавања. За реализацију наставе користе се наставни филмови, Поњер Поинт презентације, узорци, експонати, уређаји и опрема.

Настава се реализује у учионици, кабинету и школским полигонима.

Провера знања ученика врши се путем тестова и усмено.

Практични део програма се реализује интегрално у оквиру реализације практичне обуке на терену у блоку.

1. **Образовни профил:** Техничар за ловство и рибарство

2. **Назив предмета:** Планирање газдовања шумским подручјем

3. **Разред:** IV

4. **Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:**

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III						
IV	60	60				120

5. **Статус предмета:** ОБАВЕЗАН

6. **Циљ и задаци**

Циљ наставе предмета је оспособљавање ученика за непосредан рад на прикупљању података за израду планова газдовања ловиштима, риболовним подручјима, шумама и водама.

Задаци наставе предмета су:

- стицање основних знања о екосистемима и функцијама шума;
- стицање основних знања о просторном планирању и газдовању у шумском подручју.

7. **СГ РС – ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК, број 9 од 6. августа 2008**

8. **САДРЖАЈИ ПРОГРАМА**

УВОД (1)

КАРАКТЕРИСТИКЕ ШУМА СА АСПЕКТА ПЛАНИРАЊА ГАЗДОВАЊА (4)

Шумовитост;

Производња;

Биолошке карактеристике;

Биодиверзитет.

ФУНКЦИЈЕ ШУМА (2)

Шумски екосистеми;

Функције шума.

СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ(2)

Појам и значај;

Стратегија планирања у шумарству;

Стратегија планирања у ловству;

Стратегија планирања у рибарству.

ТИПОЛОГИЈА ШУМА И ЛОВИШТА (3)

Типови шума као основа савременог планирања газдовања шумским подручјима;

Основне фазе при типолошкој подели шума;

Основне карактеристике појединих комплекса (појасева) типова шума у Србији.

ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ (2)

Јединице просторне поделе шума (привредно-техничка подела простора);
Функционална подела простора.

ПЛАНИРАЊА ГАЗДОВАЊА ШУМСКИМ ПОДРУЧЈИМА (20)

Време као основ планирања газдовања шумама;
Састојина;
Критеријуми за издвајање састојина;
Пример шумских стабала, састојина и дрвних сортимената.

ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТИМА (16)

Простор као основ планирања газдовања ловиштима;
Време као основ планирања газдовања ловиштима;
Бонитирање ловишта;
Одређивање бројности и структуре популације појединих врста дивљачи;
Одређивање капацитета ловишта.

ГАЗДОВАЊЕ РИБОЛОВНИМ ПОДРУЧЈИМА (10)

Одређивање прираста рибљег фонда;
Основни програм унапређења рибарства у риболовном подручју;
Годишњи план унапређења рибарства у риболовном подручју;
Изловљавање појединих врста риба на основу годишњег прираста рибљег фонда.

ВЕЖБЕ (60)

Карактеристике шума са аспекта планирања газдовања;
Функције шума;
Стратешко планирање;
Типологија шума и ловишта;
Просторно планирање;
Планирања газдовања шумским подручјима;
Газдовање ловиштима;
Газдовање риболовним подручјима.

9. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Настава се реализује у виду предавања. За реализацију наставе користе се наставни филмови, Поњер Поинт презентације, узорци, експонати, уређаји и опрема.

Настава се реализује у учионици, кабинету и школским полигонима.

Провера знања ученика врши се путем тестова и усмено.

Практични део програма се реализује интегрално у оквиру реализације практичне обуке на терену у блоку.

1. **Образовни профил:** Техничар за ловство и рибарство

2. **Назив предмета:** Право и управни поступак

3. **Разред:** IV

4. **Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:**

разред	Настава					укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку	Пракса	
I						
II						
III						
IV	60					60

5. **Статус предмета:** ОБАВЕЗАН

6. Циљ и задаци

Циљ и задаци

Циљ наставе предмета је стицање знања о правно управном поступку у ловству и рибарству.

Задаци наставе предмета су:

– стицање основних знања о вођењу поступка са лицима затеченим у ловокрађи и рибокрађи.

7. **СГ РС – ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК, број 9 од 6. августа 2008**

8. САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

УВОД (1)

УСТАВ РС И ЗАШТИТА ПРИРОДЕ (1)

ИСТОРИЈАТ СРПСКОГ ЛОВНОГ ПРАВА (2)

ЗАКОН О ДИВЉАЧИ И ЛОВСТВУ И ПОДЗАКОНСКА АКТА (8)

ЗАКОН О РИБАРСТВУ И ПОДЗАКОНСКА АКТА (6)

ЗАКОН О ШУМАМА И ПОДЗАКОНСКА АКТА (6)

ЗАКОН О ЗАШТИЋЕНИМ ДОБРИМА ПРИРОДЕ И ПОДЗАКОНСКА АКТА (6)

ЗАКОН О ВОДАМА И ПОДЗАКОНСКА АКТА (6)

ЗАКОН О ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ И ПОДЗАКОНСКА АКТА (2)

МЕЂУНАРОДНЕ КОНВЕНЦИЈЕ И СПОРАЗУМИ У ВЕЗИ СА ЗАШТИТОМ ПРИРОДЕ И ОКОЛИНЕ КОЈИ ОБАВЕЗУЈУ РС (2)

УПРАВНО ПРАВНИ ПОСТУПАК ПРИ ОТКРИВАЊУ ЛИЦА ЗАТЕЧЕНИХ У ЛОВОКРАЂИ И РИБОКРАЂИ (12)

УПРАВНО ПРАВНИ ПОСТУПАК ПРИ ОТКРИВАЊУ ЛИЦА ЗАТЕЧЕНИХ У ЗАГАЂИВАЊУ ВОДА (8)

9. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Настава се реализује у виду предавања. За реализацију наставе користе се Power Point презентације, уређаји и опрема.

Настава се реализује у учионици и кабинету.

Провера знања ученика врши се путем тестова и усмено.

Практични део програма се реализује интегрално у оквиру реализације практичне обуке на терену у блоку.

1. **Образовни профил:** Техничар за ловство и рибарство

2. **Назив предмета:** Предузетништво у шумарству

3. **Разред:** IV

4. **Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:**

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III						
IV	90					90

5. **Статус предмета:** ОБАВЕЗАН

6. Циљ и задаци

Циљ наставе предмета је стицање знања о предузетништву при газдовању ловном и ихтиофауном.

Задаци наставе предмета су:

– стицање основних знања о економским принципима пословања у ловству и рибарству;

– стицање основних знања о организацији и функционисању предузећа;

– стицање основних знања о књиговодству.

7. **СГ РС – ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК, број 9 од 6. августа 2008**

8. САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

УВОД (1)

ШУМАРСТВО, ЛОВСТВО, РИБАРСТВО И ВОДОПРИВРЕДА (8)

Власништво, власнички односи и права коришћења;

Коришћење обновљивих ресурса;

Мултифункционално газдовање;

Одрживо газдовање.

СТВАРАЊЕ ВРЕДНОСТИ У ПРЕДУЗЕЋИМА (2)

Производња добара;

Стварање вредности у предузећу.

ПРЕДУЗЕЋА, ГАЗДИНСТВА И ПОГОНИ (8)

Привредни субјекти;

Структурне карактеристике предузећа у шумарству и водопривреди;

Правни облици;

Величина предузећа;

Хоризонтална и вертикална кооперација.

ТРЖИШТА И МАРКЕТИНГ (15)

Понуда и потражња;
Облици тржишта;
Маркетиншки концепти;
Истраживање тржишта;
Политика цена;
Маркетиншки инструменти;
Спровођење маркетиншке стратегије.

МЕНАџМЕНТ (12)

Концепти менаџмента;
Менаџмент у ловству и рибарству;
Менаџмент као управљање системом;
Пословна политика и пословни циљеви;
Управљање и руковођење кадровима.

ОРГАНИЗАЦИЈА (10)

Структура и ток процеса организације;
Организационе области;
Типови организационих структура;
Организациони развој.

РАЧУНОВОДСТВО (10)

Значај и подела;
Финансијско рачуноводство;
Биланс и анализа биланса.

РОБНО КЊИГОВОДСТВО (16)

Трошкови и калкулација трошкова;
Бухетско рачуноводство.

ИНВЕСТИЦИЈЕ (4)

Задачи и значај;
Нето обртна средства, амортизација и процена ризика;
Инвестициона калкулација.

ЛОГИСТИКА И ПРОИЗВОДНИ ПРОЦЕС (2)

СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ И КОНТРОЛА (2)

9. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Настава се реализује у виду предавања. За реализацију наставе користе се наставни филмови, Power Point презентације, узорци, експонати, уређаји и опрема.

Настава се реализује у учионици, кабинету и школским полигонима.

Провера знања ученика врши се путем тестова и усмено.

Практични део програма се реализује интегрално у оквиру реализације практичне обуке на терену у блоку.

1. **Образовни профил:** Техничар за ловство и рибарство

2. **Назив предмета:** Природни и екотуристички потенцијали

3. **Разред:** IV

4. **Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:**

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III						
IV	6					60

5. **Статус предмета:** ОБАВЕЗАН

6. **Циљ и задаци**

Циљ наставе предмета је упознавање ученика са природним и екотуристичким потенцијалима Србије, начинима за њихово очување, унапређење, коришћење и презентацију.

Задаци наставе предмета су:

- стицање основних знања о разноврсности–биодиверзитету очуване природе;
- стицање основних знања о екотуристичким потенцијалима у шумским и риболовним и ловним подручјима.

7. **СГ РС – ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК, број 9 од 6. августа 2008**

8. **САДРЖАЈИ ПРОГРАМА**

СРБИЈА ЗЕМЉА РАЗНОВРСНЕ, АТРАКТИВНЕ И ОЧУВАНЕ ПРИРОДЕ ОСОБЕНОСТИ САОБРАЋАЈНО-ГЕОГРАФСКОГ И ТУРИСТИЧКОГ ПОЛОЖАЈА СРБИЈЕ РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ И БОГАТСТВО ЕКОТУРИСТИЧКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА СРБИЈЕ

Војводина;

Шумадија;

Западна планинска зона Србије;

Косовско-метохијске планине;

Источна планинска зона Србије;

Планине и котлине јужне Србије;

Моравски долински систем.

ЗНАЧАЈНИ ОБЈЕКТИ ПРИРОДНЕ БАШТИНЕ СРБИЈЕ

Природне и рекреативно-туристичке вредности већих речних токова;

Ретки и атрактивни хидролошки објекти;

Одлике ретких и атрактивних геоморфолошких и геолошких објеката.

ПРЕДЕЛИ НАЈВРЕДНИЈИХ ЕКОТУРИСТИЧКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА СРБИЈЕ

Методолошке основе за идентификацију природно вредних предеоних целина;

Просторне целине великих екотуристичких потенцијала;

Просторне целине највреднијих екотуристичких потенцијала.

МЕЂУЗАВИСНОСТ ОДНОСА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И ТУРИЗМА

Развојне тенденције туризма и заштите природе;

Последице туризма на природну средину и могућности усаглашавања, развоја и заштите;

Заштићена природна добра Србије – значајан фактор развоја туризма;

Еколошка и туристичка својства заштићених природних добара;

Услови коришћења заштићених природних добара у туризму.

РАЗВОЈ ТУРИЗМА НАЦИОНАЛНИХ ПАРКОВА

Национални парк Копаоник;

Национални парк Тара;

Национални парк Ђердап;

Национални парк Фрушка гора;

Национални парк Шар-планина;

Туризам Националног парка Шар-планина.

ТУРИЗАМ ЗНАЧАЈНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Парк природе Голија;

Специјални резерват природе Делиблатска пешчара;

Подручје Власине;

Парк природе Стара планина;

Парк природе Вршачке планине;

Парк природе Палић;

Обедска бара – Специјални резерват природе;

Специјални резерват природе Стари Бегеј – Царска бара.

ПРИРОДНА ДОБРА КАО КОМПЛЕМЕНТАРНИ ТУРИСТИЧКИ МОТИВИ

Већа природна добра репрезентативних, атрактивних и рекреативних добара;

Значајнија врела и водопади као туристички мотиви;

Туристички значај заштићених и уређених пећина.

УЛОГА ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА У ТУРИЗМУ СРБИЈЕ

Најважније одлике развоја туризма Србије;

Учешће туризма заштићених природних добара у туризму Србије;

Предности и перспективе еколошког концепта туризма заштићених природних добара.

9. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Настава се реализује у виду предавања. За реализацију наставе користе се наставни филмови, Поњер Поинт презентације, узорци, експонати, уређаји и опрема.

Настава се реализује у учионици, кабинету и школским полигонима.

Провера знања ученика врши се путем тестова и усмено.

Практични део програма се реализује интегрално у оквиру реализације практичне обуке на терену у блоку.

1. **Образовни профил:** Техничар за ловство и рибарство

2. Назив предмета: УРЕЂЕЊЕ ЛОВИШТА И РИБЊАКА

3. **Разред:** IV

4. **Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:**

разред	Настава					укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку	Пракса	
I						
II						
III						
IV	60	30				90

5. **Статус предмета:** ОБАВЕЗАН

6. Циљ и задаци

Циљ наставе предмета је оспособљавање ученика за непосредан рад на изради појединих објеката на уређењу ловних и риболовних подручја.

Задаци наставе предмета су:

– стицање основних знања и вештина за изградњу и одржавање грађевинских објеката у ловном и риболовном подручју;

– стицање основних знања и вештина за подизање и уређење зелених површина у ловним и риболовним подручјима.

Циљ наставе предмета је оспособљавање ученика за послове уређивања ловишта и рибњака.

Задаци наставе предмета су:

– стицање знања о уређивању отворених и ограђених ловишта и ограђених делова ловишта;

– стицање знања о врстама, избору, конструкцији, изградњи, коришћењу и одржавању појединих објеката у ловишту;

– стицање знања о врстама, конструкцији, избору, коришћењу и одржавању поједине опреме и средстава у ловишту;

– стицање знања о пољима и ремизама;

– стицање знања за непосредан рад на изградњи и одржавању риболовних објеката и површина.

7. **СГ РС – ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК, број 9 од 6. августа 2008**

8. САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

УВОД

Значај и потреба уређивања ловишта

Обележавање граница у ловишту и делова ловишта

Објекти и опрема у ловишту

ЛОВНИ, ЛОВНО-ПРОИЗВОДНИ И ЛОВНО-ТЕХНИЧКИ ОБЈЕКТИ (ВРСТЕ, ОПИС, КОНСТРУКЦИЈА, ЛОКАЦИЈА, ИЗГРАДЊА, ОДРЖАВАЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ)

Ловни путеви и стазе;

Спремишта за храну за дивљач (хранилишта, солишта, појилишта, каљужишта);

Објекти за осматрање и одстрел дивљачи;

Ограде, капије и ускочнице;
Хватаљке и опрема за хватање разних врста дивљачи;
Опрема за транспорт појединих врста дивљачи;
Прихватилишта за дивљач;
Кланице и хладњаче;
Радионице и опрема за обраду и оцену трофеја;
Ловачки домови и пансиони, ловачке куће и колибе, ловачки ресторани и објекти за рекреацију и забаву;
Објекти за изложбе и презентацију ловачких трофеја, сувенира и сл.

ОПРЕМА И СРЕДСТВА У ЛОВИШТУ

Уређење простора за смештај, чување и пробу ловачког оружја и муниције;
Уређивање простора за смештај и обуку ловачких паса;
Превозна средства;
Средства везе;
Објекти за гајење и коришћење анимала.

ПОЉА ЗА ДИВЉАЧ И РЕМИЗЕ

Подизање и гајење ловних ремиза у ловиштима;
Подизање и одржавање група засада одређених врста дрвећа,
жбуња и других биљних врста у ловиштима.

УРЕЂЕЊЕ ОТВОРЕНИХ РИБОЛОВНИХ ПОВРШИНА ОБЈЕКТИ И ОПРЕМА У РИБЊАКУ

ОДРЖАВАЊЕ РИБЊАКА

ВЕЖБЕ(30)

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ГРАНИЦА У ЛОВИШТУ И ДЕЛОВА ЛОВИШТА (2);
ОБЈЕКТИ И ОПРЕМА У ЛОВИШТУ (16);
ОПРЕМА И СРЕДСТВА У ЛОВИШТУ (4);
ОБЈЕКТИ И ОПРЕМА У РИБЊАКУ (8).

9. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Настава се реализује у виду предавања. За реализацију наставе користе се наставни филмови, Поњер Поинт презентације, узорци, експонати, уређаји и опрема. Настава се реализује у учионици, кабинету и школским полигонима. Провера знања ученика врши се путем тестова и усмено. Практични део програма се реализује интегрално у оквиру реализације практичне обуке на терену у блоку.

1. **Образовни профил:** Техничар за ловство и рибарство

2. **Назив предмета:** Заштита шума и вода

3. **Разред:** IV

4. **Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:**

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III						
IV	60	30				90

5. **Статус предмета:** ОБАВЕЗАН

6. **Циљ и задаци**

Циљ наставе предмета је оспособљавање ученика образовног профила техничар за ловство и рибарство за успешно укључивање у рад на техничко-оперативним пословима и задацима Заштите шума и вода.

Задаци наставе предмета су:

- професионално оспособљавање за обављање послова и радних задатака шумарског техничара за лов и рибарство;
- јачање свести о потреби заштите природе и животне средине;
- стицање и усвајање стручних знања из области заштите шума и вода.

7. **СГ РС – ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК, број 9 од 6. августа 2008**

8. **САДРЖАЈИ ПРОГРАМА**

УВОД У ПРЕДМЕТ ЗАШТИТЕ ШУМА И ВОДА (4)

Предмет и циљ заштите шума;

Предмет и циљ заштите вода;

Дефиниција и циљеви заштите шума и вода.

ЗАШТИТА ШУМА (5)

Шума као природни ресурс;

Деградације шуме као природног ресурса;

Узроци деградације шума;

Шума као природни ресурс;

Однос заштите шума и других шумарских дисциплина.

ШТЕТЕ АБИОТИЧКЕ ПРИРОДЕ (14)

Оштећење и заштита шумског земљишта;

Штете од атмосферских утицаја;

Штетно дејство високих температура;

Штетно дејство ниских температура;

Штетно деловање атмосферских талоба (киша и снег);

Штетно дејство града, иња и поледице;

Утицај атмосферских непогода;

Штетно дејство ветра и олује;

Штете од атмосферских утицаја;

Шумски пожари.

ШТЕТЕ БИОТИЧКЕ ПРИРОДЕ (15)

Штеточине биљног порекла (коров, лишајеви и паразитские
цветнице, фитопатогене гљивице, бактерије и вируси);
Штете од животиња (од домаће стоке);
Штете од шумске дивљачи;
Штете од шумских инсеката.
ШТЕТЕ ОД ЧОВЕКА (4)
Неконтролисана сече и крчење шума;
Штете услед аерозагађења.
ЗАШТИТА ВОДА (9)
Узрочници загађивања вода;
Значај заштите вода;
Заштита водозахвата и акумулација.
ЗАШТИТА ВОДА У ШУМСКИМ РЕСУРСИМА (5)
Утицај вегетације на квалитет воде;
Критеријуми за издвајање водозаштитних шума;
Интегрално уређивање вода;
Отпадне воде и њихово одвођење.
КВАЛИТЕТ ВОДЕ (3)
Физичке особине воде;
Хемијске микробиолошке особине воде.
ВЕЖБЕ (30)
Увод у предмет заштите шума и вода;
Заштита шума;
Штете абиотичке природе;
Штете биотичке природе;
Штете од човека;
Заштита вода;
Заштита вода у шумским ресурсима;
Квалитет воде.

9. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Настава се реализује у виду предавања. За реализацију наставе користе се наставни филмови, Поњер Поинт презентације, узорци, експонати, уређаји и опрема.

Настава се реализује у учионици, кабинету и школским полигонима.

Провера знања ученика врши се путем тестова и усмено.

Практични део програма се реализује интегрално у оквиру реализације практичне обуке на терену у блоку.